

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre frt 20 kr. — Egyen szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felcélus szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Társadalmunk.

A fejlődés korát éli a magyar nemzet. Fő, forrong benne az őserő s a nemzeti lényeg alakulása még nem bevégzett tény, hanem csak a vegyi folyamat egy átmenő állapota. A szerves és szervetlen anyagok még erős különválásban vannak; az egyik leülepszik a fenekére, a másik csomósodva uszkál a folyadékban, a harmadik réteg a felszínre csap föl s ebből is habzó, tajtékzó fehér anyag válik külön, mely ki-kicsap az üst szélein s mint gőz keresi a távolságokat...

Ez a kép erősen szimbolizálja a magyar társadalmi állapotokat mostanában.

Sehol a világon nincs olyan tagolt állapotban a nemzettest, sehol a világon annyi balfelfogás, annyi előítélet, annyi türelmetlenség nem nyilatkozik meg a társadalomban, mint minálunk.

Majdnem olyan színe van a dolognak nálunk, mintha visszafelé haladnánk a középkor századaiba; mintha nem is halottunk volna még az egyenlőség a testvériség martiroktól szentté avatott tanairól.

Az ősnemes csak lóhátról beszél a köznemesről, ez meg csak kis ujját nyújtja az ujonnan nemesített polgárnak. Emez pedig kiemelkedni érzi magát a polgári osztályból és kegyelmet gyakorol az ér-

telmi osztály iránt, ha szóba áll vele. A lateiner felesége lenézi a kereskedő nejét, ez meg az iparost, a ki viszont talál egy nálánál még alacsonyabban álló népréteget, melylyel fölényét éreztesse.

Ez a létra aztán másképp alakul, a mint vallási és felekezeti szempont, vagy vagyoni állapot képezik a hágsó fokozatait, a melyen az emberek kapaszkodnak vagy lebzselnek. Mert nem okvetlenül szükséges, hogy valaki maga szerezzék a vagyont ahhoz, hogy kisebb vagyonu polgártársait lenézzék, s nem okvetlenül szükséges, hogy val ki abban a hitben szülessék, amelyen él, azért az egyik válásfelekezeti nyilvánosan lesajnálja a másikat s meggunyolja lelki meggyőződéseit.

Ezekből a nyilvánvaló terdeségekből származik minden nyomoruságunk, minden társadalmi veszedelmünk.

A míg nem lesz egyöntetű, erőteljes nemzeti irányu magyar társadalom; a míg az osztályok egymással csak ujjhegygyel érintkeznek s üres léhatások képezik a boldogulásnak egyetlen alkatelemét, addig nem fog eloszlani az a sivárság, mely most a társadalmi cselekvést törpévé bénítja s valósággal a porpa sújtja a haladás iránt való vágyat.

Ha a karriérhez manapság elégséges egy czimerrel himzett zsebkendő, vagy

aranysegélyű czvikker, akkorminek esodalkozunk az igazi erőteljes tehetség, az ambíció és önérték háttérbe szorulásán. A hatalmas tudós, akit a nemzeti génusz nemzedékek átalakítására predesztinált, félre fog állani a tudós szerénységével, mihelyt a köztéren egy cifra, üres és léha uracsokkal kell összeütköznie.

A tehetség, az erő sohasem állhat az akarnokság mellé, mert kerüli az összehasonlítást, mely ugy lehet, külsőleg a hátrányára üthet ki. Egy ur, akit tetőtől talpig a borbély, a szabó meg a suszter jó ízlése állított a terem közepére, a fölületesen szemlélő előtt valóságos remeke az embernek ahhoz a zseniális emberhez képest, a ki nem fordított elég gondot a nyakkendőjére és a frizurájára.

De a társaság azért mégis a jó frizurát és az ügyesen kötött nyakkendőt tünteti ki, azaz szerelmesebb az ügyes borbélyba, mint az emberi képességekbe s az ember értékét képező tehetségekbe.

Ezért van aztán, hogy ha a nemzeti társadalomhoz, az erős, elég, hatalmas nemzeti társasághoz szólnak, hát nem jelentkezik senki, üres pusztába kiáltunk, mert a nemzetet éppen azok nem képezik, nem képviselik erőteljesen, a kik azt hiszik, hogy csakis ők és egyedül ők képezik a nemzeti erőt.

TÁRGZA.

A babkávét helyettesítője.

Nagyfontosságú cikk a háztartásban.
(Vége.)

Ami a jelenleg használatban lévő pót szereket illeti, melyek a babkávét ugyan olcsóbbá teszik, de azt sem ízletesebbé, sem az egészségre előnyösebbé nem teszik, ugy gyógyszerpontonból ezek is csak bajnak mondhatók, mely a szegényeket és gyengéket legkeményebben sújtja. Minthogy pedig ezen pót szereket már csak örölve kerülnek a kereskedelembe, többnyire bebizonyult utánzatoknak és az egészségre ártalmas keverékeknek vannak kitéve.

Az egyedüli kávé-pót szer, melyek az egészségre nézve ártalmasnak nem mondhatók, a gabonaművekből előállítottak; ezek előállítása újabb időben az árpanak pörkölése, vagy még inkább annak malátozása által eszközöltetik. Az árpa ugyanis a malátozás által olynemű változást szenved, hogy a benne lévő keményítő egy része dextrinné (keményítő cukor) változik, minek következtében a vízben olvadékonyabb és könnyen emészthetővé lesz.

Mindezen készítmények azonban azon hátrányban szenvedtek, hogy a felöntésnek ize nagyon is lisztes, émelygős és üres, vagy keserű és fanyar volt, ugy hogy magukban vagy babkávával keverve, huzamosabb ideig nem élvezhetők, mi a mai napig létező összes ugynevezett malátakávékról mondható, melyek egyszerűen malátából vagy pörkölt árpából állanak. Előhaladás e részben tehát nem történt.

Egészen másképpen áll a dolog az ismeretes Kathreiner-féle malátakávéval, melynek előállítása által nyertett először ezen nevet megérdemlő malátakávé. Ebben nincsenek meg ezen hátrányok. Ennek előállításánál a legfontosabb körülmény abban áll, hogy egy új találmány által sikerült az egyuttal külön módon malátázott árpának a kávé gyümölcséből készített kivonat hozzáadásával a babkávét ízét és zamátját megadni.

Ezen Kathreiner-féle elkészítés által egy a maga nemében egészen összehasonlíthatatlan készítmény nyeretik, melyből örlés után oly leöntést kapunk, melynek ize a babkávét nagyon megközelíti, anélkül, hogy ennek egészség ellenes hátrányaival bírna. Ennek színe, szaga és ize a kísérletnél a babkávával annyira egyező, hogy tejjel keverve és kenyér hozzáadásával a különbség alig észlelhető.

Ennek előállítását kifürkészendő már sok előkelő vegyész és gyógyszer, ugymint Pettenkofer, Ziemen, Virchow, Aubry, Mansfeldt, Hofman orvos-tudorok a Kathreiner-féle készítményeket alapos elemzés alá vette. Mint utolsó D. Hueppe Nándor ismert gyógyszer Prágában, elemezte azokat. Az elemzés eredménye volt, mi itt fő érdekekkel bírhat, lényeg anyagokban vagy növényi fehérnye 9.31%-tól egész 10.81%-ig és kivonatai anyagokban, tehát tápértékben 44.67%-tól 55% tartalomig. A készítmények továbbá más idegen és ártalmas alkatrészekből menteseknek bizonyultak.

Ennek következtében ezen malátakávé olvadékony fehérnye, zsir, kivonati anyagok, különösen keményítőcukor tartalmánál fogva nagyon is figyelemre méltó tápszernek tekinthető és eme sikerhez

még annak ingerlő hatása is hozzájárul. Ennek ingerlő erősítő hatása a babkávét ellenében már előre is érvényesül és utólagos tompító és bénító hatással nem bír. Mindenekelőtt nem bír semminemű káros hatással az emésztésre, ugy hogy ezen készítmény, eltekintve az itt említett előnyöktől, a minden körülmények közt közt káros hatású babkávét helyett mindenkinek, de különösen gyermekeknek, vészegetény leányoknak és gyenge idegzetű asszonyoknak legjobban ajánlható.

Amennyiben azonban a babkávénak sok évi megszokása a Kathreiner-féle malátakávéra az átmenetelt megnehezíti, ugy az minden esetre a legjobb vegyítőszernek mondható, mert nagyobb mennyiségben vegyítve, saját jó ízével a babkávét ízletesebbé teszi és annak az egészségre ártalmas hatását bizonyos tekintetben elenyésztí, miért is a Kathreiner féle malátakávé ezen tekintetben is a legjobban ajánlható. Továbbá a gyermekek táplálkozásához megkívántató tej a Kathreiner-féle malátakávéval vegyítve igen kellemessé és ízletessé válik.

Mindezek után a Kathreiner-féle malátakávé a babkávét minden tekintetben teljesen helyettesíti, az említett esetekben pedig a babkávéhoz a legjobb keveréknek bizonyult, mi különösen népességünk munkás osztályára egészségügyi szempontból a legnagyobb fontossággal bír, melynél nemcsak az élvezeti, hanem a táplálkozási tényező is nagy szerepet játszik és nagy fontossággal bír.

Dr. B. H.

Ennek pedig meg kell változnia rövid időn.

Azt hisszük, hogy az a vegyi folyamat, mely az üstben most folyik, a közel jövőben fog elérkezni ahhoz az időponthoz, mely a benne forrongó folyadékot egyöntetűvé, egyforma vegyületté főzi s kidobja magából a salakot, a felszínen uszó s csak üres buborékokból álló habot.

Az egyöntetű, az együttérző, az összetartó, igazán magyar társadalom fogja átvinni a nemzeti missziót, mely még betöltésre vár, hogy szilárdan ellenálló bástyáit építse meg a magyar nemzet jövőjének.

Csak ne keressük azokat a hajszálvonalakat, a melyek elválasztanak bennünket, hanem lássuk meg azokat a nagy érdekeket, a melyek követelik azt, hogy összetartsunk.

Akkor lesz magyar nemzeti társadalom.

Katonaság és polgárság.

Egy törvényszéki jelenet és egy párba ísmét napirendre hozta nálunk a polgári társaságnak s a katonai elemnek egymással szemben való helyzetét. A mi a régebbi korokban a legfőbb politikai kérdés volt, az a művelődés mai fejlődötttségében áttérte a mérő társadalmi térére; ámbar az a törvényszéki jelenet, melyben egy katona bírói felhívással szemben is megtartotta a maga, ha nem is katonai, de katonás álláspontját, némi visszacsillagása annak a kornak, mikor két közhatalom dominált az országokban. A polgári és a katonai. De nagyjában-egészében a két közhatalom ma már egészen összeforrott, két egymást kiegészítő elemét képezi az egységes államhatalomnak, mely világszerte konszolidálódott.

A két elem eltérését már csak a társadalomban észlelhetni. Csak itt kerül néha egymással szemben a két felfogás. Hogy e két elem együtt működik, arra kötelező parancsot állított föl a törvény, mikor az általános katonáskodási kötelezettség terhét szabta ki a polgárokra. Elvileg minden polgár — persze csak férfi polgárról szólnunk — köteles katonáskodni. Ez készleti együttműködésre a katonai és polgári elemet. S ily körülmények közt a katonai elem nem egyéb, mint a polgári elem egy bizonyos időszakban. Csak kis része a katonai elemnek az, mely állandóan kötötte oldalára a kardot, mely így mintegy elkülönül a polgári elemtől.

Nem is az egyének teszik különállóvá e két elemet, hanem a szellem. A polgári szellem iránya a szabadság, a katonai elemé a fegyver; a polgárság ideálja a béke, a katonaságé a háború; a polgárság hivatásérzetét a világ mentől nyugodtabb folyása fejleszti, a katonaságát a népek összeütkezésére; a polgár kezébe ásó-kapa, toll való, a katonába kard és puská. Csupa ellentét ez a két szellem. Ellentétes a mivoltuk, ellentétes a külső megjelenésük. A polgár szabadságérzeténél fogva keresi a mentől változatosabb formákat, a katonát fegyveremérszete az egyöntetű formákhoz köti. Mindezt röviden úgy szövegezhethet, hogy a polgár hivatása a liberalizmus lényegében, formáiban egyaránt; a katonaságé inkább a konzervativizmus, mind a kettő a szó elvi értelmében.

Mind e természetadta ellentéteknél fogva nincs is társadalmi világ, hol a két elem egészen összeforrott. Sőt kíváncsú is, hogy ne forrjon össze a két elem, mert ennek mindkettő csak kárát vallhatná. Éreznie kell mind a két elemnek a természetes elválasztó falat; melyet mindkét elemnek iparkodnia kell lerontania, de a lerontást tényleg megcselekednie egyiknek sem szabad.

A ki így felfogja a katonai és polgári elem összealkotását, az nem fogja oly heves szenvedéssel pertraktálni azokat az eseteket, melyek „katonai brutalitás” és más hasonló hangzatos czimken kiróptatnak a nagyközönség közé. Elvégre is brutalitásokkal épp úgy találkozhatni a polgári életben, mint a katonában. Családi krónikák, a közpolitikai történet annálsezei, a büntető törvényszék

dramái elég polgári brutalitásról számolnak be; s mégis ki vádolja fennen a polgárságot kegyetlenkedéssel.

Elvadult erkölcsök erőt vehetnek polgári társadalmon is s az ilyen jelenségek bár aggodásba ejtenek, de nem keltik fel a gyűlölet szenvedélyét.

Nem akarjuk mentegetni azokat a szomorú eseményeket, melyek „katonai brutalitás” néven járnak be időnkint a sajtót. Bizony szomorú jelenségek azok, melyeket megtorolni kötelessége az illetékes hatóságoknak. De ez esetekkel szemben arra az álláspontra helyezkedünk, hogy nem rejlenek ezek a katonai szellemben s ilyen elvérté mutatózó jelenségekből nem szabad egész rendszert kimagyarázni akarni.

Hogy a polgár, kinek egész gondolatvilága és érzelmekere a szabadság eszméjén épült, nem érzi magát a legkényelmesebben a katonaság fegyverre épült világában: ez könnyen érthető. De kötelessége volna a polgárságnak, hogy a nemzedékeket szellemben és testben úgy nevelje föl, hogy lelkükben beleszokják abba a gondolatvilágba, melyben életének egy részét fogja töltöni, másrészt pedig testileg is úgy fejlessze a nemzedékeket, hogy a köteles katonai szolgálat testi terheit mennél könnyebben elviselni tudja.

Sajnos, nálunk a polgári elem testi nevelése nincs oly nívóra fejlesztve, hogy a polgár a katonai élet testi fáradságainak bátran szemébe nézhesse. Ifjúságunk testi nevelése még nem elsőrangú gondja nálunk a társadalomnak; a szellemi nevelés tulteng. Nem is csoda hát, hogy ha a mai nemzedék általános elpuhultsága közepett a polgárra a katonai szolgálat testileg is oly súlyosan nehezedik.

Más országokban a polgárt testileg is előre kiképezik a katonai szolgálatra. A militarizmus mai igazi hazájáról, Németországról, ki merné elmondani, hogy ott a szellemi nevelés nem a legfőbb állami gondok egyike; de az ifjúságot testileg is úgy kinevelik Németországban, hogy a katonai szolgálat nem új testi teher a német polgárnak, hanem csak gyakorlat. Ezért olyan konszolidált a német militáris szellem. Pedig Németországban a katonai szolgálat a testet sokkal súlyosabban igénybe veszi, mint a mi katonáskodásunk. Még a szellemnek hivatott munkái is, kik egyévi önkéntesekként szolgálnak, aránytalanul nagyobb testi fáradságokat róznak a német hadseregben. S mégsem nyilvánulnak olyan gyakori hangok Németországban a teher ellen, melyet katonakötelezettség ró a polgárságra.

S így van ez mindenütt, a hol testileg a nemzedékeket előkészítik a katonai szolgálatra.

Nálunk azonban nemesak, hogy a testi nevelés paragon hevertetésével teszik előre is nehezzé a katonáskodó polgár sorsát, hanem a katonai brutalitások, atrocitások és más effélék pertraktálásával előre is ijesztik a polgárságot azoktól az esztendőktől, melyekben a polgár fegyverrel köteles leróni az államrend iránt való tartozását.

Ez pedig nem a helyes politika! Igenis, érdeke a polgárnak, hogy biztosítva legyen számára a katonaság kebelében is mindaz a szabadság és testi-lelki jólét, mely a katonaság eszméjével összefér; de magának a polgárságnak érdeke az is, hogy minden polgár mennél több bizodalommal nézzen azoknak az éveknél elébe, melyeket fegyverrel az lesz köteles töltöni.

E fontos érdek követeli meg azt, hogy a katonavilág minden jó-rossz, kedvezőtlen, pillanatnyi állandó, esetleges és maradó jelenségeit ne pertraktáljuk olyan ellenséges indulattal, minthogy azt a régi tradíciók alapján néha-néha most is megteesszük.

Dr. Sz. E.

Az ev. ref. egyház bálja.

Folyó év január 29-én tartotta meg a kézdivásárhelyi ev. ref. egyház szokásos táncestélyét. Rendkívül szép számu és intelligens közönség gyűlt e bálra össze, mely már 8 órákorra megtöltötte a mi szokásos báltermünket a város dísztermét, mely ez alkalomra „Acetylen” (Electra) világítással igen szépen volt világítva. A nagy anyagi és erkölcsi siker legnagyobb részét a bál jószívű elnöknője, Jancsó Mózesné urasszony és elnöke Szőcs Károly

urnak tudható be. Ily szép számu közönséget, városunk minden osztályának ily szépen való együttes megjelenését létrehozni valóban dicséretes dolog s bár a teljes siker magába rejti az igazi elismerést, azért eme két kedves társadalmi egyeniség iránt a rendezőség is igyekezett háláját kifejezni s míg a bál derék elnöknőjét egy díszes virágoskorral ajándékozta meg, addig a tisztelt elnök urat hangos és lelkes ovációban részesítette. Nagy érdemek volt a bál sikere érdekében Kőllönte Mózes főgondnok, Kovács István lelkész, Turóczy László g. gondnok és Szotyori Dániel alelnök uraknak, kik mint minden tőren, úgy itt is fáradhatlanul működtek azon, hogy méltó társuk legyenek elnöküknek s ezért fogadják közönség hálás elismerését.

Jó kedv igazán volt a tartott a bál a késő hajnali órákig. A nyagi haszon is meglehetősen, mert a 200 frtot meghaladja a bevétel.

Minden szép volt és a legrendesebb, csak azt nem hallgathatom el, hogy a katolikus emberek igen kevesen valának, pedig egy város lakószáma lévén, nem ártana, ha egy kissé ily alkalmakkor jobban közelednének egymáshoz. No, de ez talán csak nekem tűnt fel s én pedig betudom annak, hogy egy héttel ezelőtt tartott saját báljokon bizony a reformátusok sem igen jelentek meg. A bálban megjelent hölgyek névsorát közölni lapunk szűk kerete nem engedi meg s így bevégezem tudósításomat azal hogy sok ilyen szép sikert kívánok a ref. egyháznak.

Egy róm. katolikus.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Ugy látszik, hogy a tél egy időre ismét elköltözött tőlünk. A mult heti 25 fokos hideg hirtelen a legenyhébb időnek adott helyet. Hé helyet eső esik s a hőmérő állandóan a fagy pont felé szállt s nappal mindig 4—5 fok melegeget mutat. Hanem azért biztosra vehetjük, hogy február hava is meghozza a maga hidegét.

— **Képviselő-választások.** Mult hétfőn folyt Kézdi-Vásárhelyt a városi képviselők választása Dr. Sinkovics Ottó megyei kiküldött elnöke alatt és pedig választás alá került azon 26 képviselő felére, kik ezelőtt 6 évvel nyertek mandátumot. Tehát 13 képviselőt kellett ezuttal választani. Valami nagy érdeklődés nem igen mutatkozott, mivel a több mint 700 választó közül csupán 272 szavazott le. Természetesen a mindig szereplő ellenzék fejtett ki ezuttal is nagyobb agitációt, míg a szabadelvű párt a legnagyobb közönyt tanúsította, pedig bizony a város ügyei is megérdemelnének egy kissé több érdeklődést. — A választás eredménye a következő. Képviselők lettek: Dézsi Dániel, a csizmadia társulat elnöke 239, — Molnár Józsiás műmalom tulajdonos 235, Jancsó István tanácsos 235, Szőcs János kereskedő 198, Nagy Béla a mészáros társulat elnöke 190, Szőcs Mihály tímár 187, Kovács János földbirtokos 184, Szőcs Károly csizmadia 180, Csutak László szabó 180, Jancsó Ferencz (Sámuelé) mészáros 170, Czibalmos Ferencz műasztalos kamarai tag 93, Bartók Károly polgármester 86, Kovács Gergely szűcs 82 szavazattal. Ezekon kívül választott 3 póttag, ugymint Sükös Károly 80, Nagy Ferencz (Lázáré) 75, Dézsi Bálint 67 (virilista) és Nagy Károly igazgató 67 szavazattal. Ezen listából látható, hogy az új képviselők nagyobb része iparos, s hogy a tisztviselők s általában a szellemi munka emberei igen alárendelt szerepet visznek, a mi nálunk egészen új dolog. Ezen választás rendén merült fel azon eszme, hogy ki kell buktatni a képviseléből minden tisztviselőt — a mi tekintettel arra, hogy az intelligencia igen kis mértékben vett részt a választáson, — sikerült is, azonban azt hisszük, hogy ez jövőre nem lesz így. A mi pedig egyesek titkos aspiációit illeti, kijelenthetjük, hogy a föld tovább s fog tengelye körül forogni s a képviselében jövőre sem fog egyéb történni mint a mit a többség akar s mit a törvény megenged. Itt még megemlíthetjük azt is, hogy Bartók Károly polgármester, ki amugy is tagja és elnöke a képviselőknek, a választás körülményeire való tekintettel, a képviselőségről lemondott. Ezen eljárást mi helyesnek tartjuk, mert ha a választók nem tudják, hogy mivel tartoznak a város első polgárának, a polgár-

mester tudta, hogy mivel tartozik azon méltóság-nak, melyet éppen a választók bizalmából bír s a bizalomnak ily alakban való megnyilatkozását nem fogadta el.

— **Sport hír.** A koresolya sport híveit ugyan csak szomorúan érinti a jelenlegi enyhe idő, mely végveszéllyel fenyegeti az új jégpályát. A múlt vasárnap délután különben mindenki alaposan kivette a részét a koresolyázásból. Ezen egy napon körülbelül 200 koresolyázó s 600 néző élvezte a jég örömeit s hallgatta a tűzoltói zenekar nótáit. Este aivilágított pályán is igen sokan voltak. Másnap aztán megindult az oladás s néhány napra a koresolyázás megszűnt, de azért „majd ha fagy” ismét megkezdődik a vig élet.

— **Mulatság.** A márkosfalva és vidéki vadász-egyesület a duhvakad kiirtása céljából rendezendő hajtóvadászatok költségeinek részbeni fedezésére f. hó 30-án fényes bált rendezett, melylyel Carneval megkezdette uralkodását a márkosfalvi k. iskola ez alkalomra fényesen és igen izlésesen díszített termében. Minden megvolt ott, mi egy bál jó sikerének feltétele. Versenyen kívül álló ropogós cigány-zene, melylyel Szőke Pista zenekara szolgált, már fél 8 órakor rázendítve harmonikus akkordjait a tánczra hivatogó esárdásnak. Kellő tér a graciosus tánczfordulatok kifejtésére. Szép leányok aranyos jó kedvvel és fáradhatatlan rendezőség. Eme pártját ritkító minden tekintetben fényesen sikerült bál igazán városi nivón áll, melynek természetesen a buzgó rendezőség oroszlán részese. Másfelől a nemesen gondolkozó közönségnek köszönhető, kik a tevékeny r. b. intenczióját megértve, siettek áldozni, mi által a cél alapját tekintélyes összeggel gyarapították. Lankadhatatlan jó kedv vonult végig az egész mulatságon, melyhez elég argumentum az, hogy a bál fél 7 órakor végződött. Ha megkonstatálom, hogy a négyeseket 22 pár tánczolta s kitűnő ételek és jó zamatu borok voltak, mindent elmondottam. Bodor Kálmán.

— **Meghívó.** A vörös-kereszt K.-Vásárhelyi vidéki választmánya 1898. Február hó 6-án d. u. 2 órakor K.-Vásárhelyt a tanácsház disztermében gyűlést tart, melyre az alapító és rendes tagokat, valamint a nemes ügy iránt érdeklődőket bizalommal meghívjuk. A gyűlés főbb tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyző évi jelentése. 3. Pénztárnok évi számadása. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. A választmány egyharmad részének kilépése az alapszabály 11. §-sa értelmében. 6. A „Rudolf” kórházának gondnoki, pénztárnoki, orvosi jelentései és költségvetése. 7. Folyó ügyek. 8. Indítványok. K.-Vásárhely, 1898. Január hó 31. Székely János, alelnök. Martzi Ferenc, jegyző.

— **Közügylési meghívó.** A k.-vásárhelyi város és vidéki „Rudolf” kórház folyó évi rendes közgyűlése 1898. február 6-án délután 2 órakor K.-Vásárhelyt a tanácsház disztermében fog megtartatni, hova az alapító és rendes tagokat s mindazokat, kik e nemes ügy iránt érdeklődnek, bizalommal meghívjuk. A gyűlés főbb tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Orvosi, gondnoki, pénztárnoki, számvizsgáló és leltározó bizottsági jelentések. 3. A jövő évi költségvetés előterjesztése. 4. Bizottság kinevezése a jövő évi számadás megvizsgálására. 5. Folyó ügyek. 6. Indítványok. K.-Vásárhely, 1898. január hó 31-én Székely János, alelnök. Erdélyi Károly, titkár.

— **A vöröskereszt k.-vásárhelyi fiókegyletének** 1898. február hó 6-án d. u. 2 órakor a tanácsház disztermében tartandó évi rendes közgyűlésére az alapító és rendes tagokat, valamint azokat, kik a szent ügy iránt érdeklődnek, bizalommal meghívjuk. A gyűlés főbb tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A jegyző évi jelentése. 3. A pénztárnok évi zár-
számadása. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az alapszabályok 11. §. értelmében a tagok kisorsolása és ujraválasztása. K.-Vásárhelyt, 1898. január 31-én. Székely János, alelnök. Dr. Balogh Vendel, jegyző.

Közigazdaság.

Utmutatás a gabonasziszik (calandra granaria 1.) irtására.

A gabonasziszik (egyres vidéken zsuzsók, árpa-zsuzsók, magtári zsuzsók is, tudományos néven Calandra granaria Linné) egy kis és karsu terme-

tű ormányos bogár, melynek hosszúsága 3—4 millim., szélessége pedig 0.7—1 millim. Testszíne sötétbarna. E bogár csak a magtárakban él. Lassu járásu és repülni nem tud, mert a szárnyfedő alul a repülő szárnya egészen hiányzik. Zavarás esetén tetszhalottat színlel, de azután egy-két perc múlva ismét megmozdul.

A gabonasziszik az egyes gabonaszemekben fejlődik és pedig leginkább a buza-, árpa-, rozs- és kukoriczában, — zabban már ritkábban, megjegyzendő azonban, hogy csak magtárban elhelyezett magvakban, lábon álló gabonában nem. A nőstényo petéit úgy rakja a szemekbe, hogy azokon hosszúra nyulott fejével, u. n. ormányával előbb egy kis lyukat fur, azután megfordul és petéjét a furott lyukba tojja. A gabona-zsuzsók álcája fehér színű és csak a rágó szerve barnás színű; teste formátlan és igen ráncos; lába nincs. Egész fejlődését a szemben éri el s annak lisztes belsejével táplálkozik is, ugyanabban bábozódik is és a magszemet csak akkor hagyja el, mikor már teljesen kifejlődött, azaz mikor bogár.

Kártétele abból áll, hogy úgy a kifejlődött bogár, mint az álcája a gabona szem belsejét annyira kirágja, hogy annak csak éppen a korpája, héja marad meg. Minthogy pedig egy-egy zsiszik teljes kifejlődéséhez körülbelül 45—50 nap szükséges, s egy nőstény 36—60 petét tojhat és továbbá, minthogy a bogár fejlődése egyes melegebb fekvésű magtárban egészen éven át majdnem fönnakadás nélkül folyik, vagy télen legfeljebb két-három hónapig szünetel, azért könnyen érthetővé válik, hogy e bogár rövid idő alatt miért szaporodik el néha olyan tömegesen és miért tesz olyan nagy kárt a gabonában. Figyelmet érdemel, hogy a zsiszik tömegesen csak a zugokban felhalmozott szemetes gabonában szokott szaporodni és abból húzódik át a magtárban lévő tiszta gabona-garmadába, melyekben tovább szaporodik; egyáltalán szereti a nyugalmat és sötétséget!

A gabonasziszik ellen való sikeres védekezésnél figyelembe veendő mozzanatok a következők:

1. Hogy a gabonasziszik a magtárban el ne szaporodhassék, szükséges, hogy a magtár mindig tisztán tartassék. Ez oknál fogva fel kell használni minden alkalmat, hogy valahányszor a magtár kiürül, annak összes zugai (lépcsőalja, falburkolat belseje, vakablak, támasztó oszlop alja, a padló- és falburkolat repedései, a mestergereidák) kisöprötesenek, minden maghulladék szemetestől onnan kitakaríttassék; általában vigyázni kell, hogy a magtár e helyein semmiféle maghulladék vagy piszok hosszabb ideig meg ne hagyassék.

2. Magtárban tehát szeméthulladékot (rostaalját, söpredéket, ocsut), egy napig sem szabad meghagyni, hanem a felgyülemelő hulladékok onnan rögtön eltávolítani s vagy erősen égő tűzben elégetni, vagy trágyalébe fojtani kell, hogy a zsiszik abból ki ne mászhassék. A hol az efféle mag baromfi etetésére szolgál, azt olyan helyen kell tartani, hogy az abban esetleg élő zsiszik magtárba vissza ne juthasson.

3. Hol az alapos takarításnak egyszerre való végrehajtása nem volna lehetséges, mert pl. a magtár (nagy gazdaságban, vagy gabona-kereskedőknél) egészen sohasem üres, ott a takarítást úgy kell beosztani, hogy a magtár egyes helyei akkor takaríttassanak ki, a mikor az lehetséges, de úgy, hogy ilyen módon az egész magtár alapos takarítás alá havonként legalább egyszer jusszon.

4. A takarítás (kisöprés) megkönnyítése végett szükséges, hogy a magtár padlójának, falburkolatának minden egyes hézaga olyan anyaggal betapasztassék, mely fele- (vagy nagyobb) részben marha- (tehén vagy ökör-) trágyából és fele (vagy kisebb) részben jól gyurható (ragadós) anyagból készült. Hogy e tapasztás annál jobban oda ragadjon, szükséges, hogy a tapasztás munkája előtt a betapasztandó részek megnedvesíttessenek.

5. Hogy a tiszta (pl. új gabona meg ne zsiszikedjék, okvetetlenül szükséges, hogy az gyakran (hetenként legalább egyszer) kovertessék (lapátoltassék), mert a gyakran megbolygatott gabonában a zsiszik nem marad meg.

6. Zsiszikes gabona a gabonaszisziktól akként tisztítandó meg, hogy előbb olyan szemű rostán rostáltassék meg, a melynek szövetén a gabonasziszik kihull ugyan, de a magszem nem. Rostálás

közben vigyázni kell, hogy a zsiszik a megrostált gabonába ismét vissza ne húzódhassék. Minthogy pedig a megrostált gabonában a rostálás daczára egy-két zsiszik még bent maradhat, azért szükséges, hogy a kirostált és garmadába hányt gabona felülete, de leginkább a fallal érintkező része, rongyokkal vagy — ha rendelkezésre állanak — juh-bőrös bundákkal, len- vagy kender kőcczel betakartassék, melyekbe a garmadából menekvő zsiszik behúzódik. Az ilyen helyen meghúzódott zsiszikek azután 7—8 óra, de legkésőbbben egy nap múlva zsákostól-rongyostól együtt a magtárból ki kell vinni és olyan helyen kirázni, a hol az összesperhető és tűzben vagy forró vízben megsemmisíthető. Ez az utóbbi eljárás (lapátolás és zsákkal való betakarás) megismétlendő 5—6-szor, míg a gabona teljesen meg nem tisztul. Azután pedig, mint a tiszta gabona, hetenként csak egyszer lapátolandó.

7. Hogy pedig a gabonasziszik magtári csapássá ne váljék, legfőbb szabály az, hogy a magtár gyakran szellőztessék és mindig a legnagyobb tisztaságban tartassék.

8. Ismeretlen helyről, vagy gazdaságból érkező gabona vagy gabona-szállításhoz való zsák, magtárba csak akkor vihető be, ha abban gabonasziszik nincs.

9. A magtárt, vagy zsiszikes gabonát mérgekkel fertőtleníteni nem szabad.

10. A gabonasziszikkal (Calandra granaria), nem szabad összetévesztetni a lencse- vagy borsó zsiszikek (Bruchus lentis, Br. pisorum vagy Mylabris lentis, M. pisorum s más fajok). Ez utóbbi csak a hüvelyes vetemények magvaiban él, melyeket már a mezőn fejlődésük elején fertőz meg; gabonafélékben nem él. Ellenben a gabonasziszik csak a gabonafélékben él, ezeket csak a magtárakban lepi el, de hüvelyesek magvaiba nem megy be.

M. kir. állami Rovartani Állomás.

Idegenek forgalma.

Január 19-től január 28-ig.

Millenium szálló: Balázs János földmives Kőpecz. Boes Áron földmives Kőpecz. Bing Jakab utazó Budapest. Burschik Ferenc utazó Budapest. Breher Miksa utazó Bisztria. Weisz Lázár utazó Kolozsvár. Fischhof Gyula utazó Bécs. Özv. Schmer Ferencné birtokos Brassó. Jékim Gusztáv utazó Brassó.

Nemzeti szálló: Hakel Herman utazó Csernovitz. Klein Zsigmond utazó Bécs. Grünvald József utazó Budapest. Léhner Albert utazó Budapest. Knopf Jakab kereskedő Gyulafehérvár. Weil Rezső könyvelő Gyulafalva. Bruszt Lajos utazó Budapest. Veisz Gyula utazó Bécs. Löwinger Gyula utazó Bécs. Singer József utazó Bécs. Boskovits Ignác utazó Budapest. Szalmásy Béla utazó Budapest. Szilárd Ferenc utazó Budapest. Osnádi Gyula utazó Budapest.

Hirdetések.

és

HALHÓLYAG

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan övszer urak és hölgyek számára. Ara tuczonként eredeti párisi csomagolásban 80 krtól 8 frtig.

Megrendelések pontosan és diszkrétan eszközöltetnek.

KELETI J.

es. és kir. szabadalmazott kötszer-gyár

Budapest, IV., koronaherceg-utca 17. sz.

10 frtnyi megrendelésnél 10% árengedmény.

Árjegyzék ingyen és jégmente zárt borítékban.

Az összes betegápoláshoz szükséges szerek és cikkekéről képes árjegyzék kívánatra szintén díjmentesen küldetik.

Ad: 146 szám—898.

Hirdetmény.

A sepsi-szent-györgy-réty-kovács-nai törvényhatósági közut 12—13 klm. szakaszán lévő rétyi Feketűgy hid felszerkezetének kicserélése munkáit 2837 frt 57 kr. összeg erejéig engedélyeztem.

A fent említett munkát fogantatásának biztosítása céljából az 1898. évi február hó 12-ik napjának d. e. 9 órájára az alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni éhajók felhívtnak a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap 1/2 9. órájáig a nevezett hivatalhoz, annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelombe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyei számvevőség-nél a rendes hivatalos órákban napoként megtekinthetők.

Kelt Seps-Szent-Györgyön, 1898. évi január hó 25-én.

Gábor Péter,
alispán.

28 1—3.

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minősége: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzenweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten Andrássy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelezve, úgy a mint a mellékolt rajz is mutatja.

27 1—17

SZIVATTYUKAT | TŰZFECSKENDŐKET

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány és erőhajtásra,

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntözőkocsikat, sarkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **Walser Ferencz**)

Budapest, VI., Külső váciut 45.

(25 #2—40)

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

K á v é

közvetlen behozatala.

A legnemesebb fajokban feltűnő olcsó árak mellett. Szétküldés 5 kilós csinos zákokban teljese elvámolva és bérmentesen szállítva az ország összes postaállomásaira.

	kilója
Santos természetes, tisztított, igen jó ízű	1.35
Rio láve nagyon szép, jó ízű s igen ajánlható	1.48
Salvadore igen erőteljes, kiadó, tiszta ízű	1.62
Nyugatindiai finom, egyenlő apró szemű zamatos	1.72
Guatemala finom, igen szép erős	1.75
Jamaikai kiváló finom faj, igen jó ízű erőteljes	1.85
Portorico finom, közepes szemű, világos	1.80
legfinomabb, erős, nagyszemű	1.95
Ceylon igen nemes faj, nagyon erős	1.95
Kék java egész nagy szemű különlegesség	2.12
Cuba apró szemű, finom	1.75
közepes szemű, finomabb	1.85
Cuba nagy szemű, még finomabb	1.95
Cuba egész nagy szemű, legfinomabb	2.12
Arany java valódi, sárga, zamatos onyhe ízű	1.95
Mocca, valódi arabial, apró szemű	2
Gyöngy nagyon szép, igen finom faj erős	1.85
Gyöngy nagyszemű legfinomabb, nagyon erős	2.12

A kávék kiválasztására különös gondot fordítok és a legolcsóbb fajt is egészen nyugodtan ajánlhatom s felelek azoknak tökéletes jóságáért.

Mivel üzletem szigorúalapszólid, igazságos és lelkiismeretes vezetésen alapszik, így bizom a tisztelt közönség szíves támogatásában, hogy b. rendelvényeivel a Triesti, Hamburgi és Altonai cégek helyett inkább engem tisztel meg.

Levelezéseknél pontos címet és az utolsó posta megjelölését kérem.

GÁL JÁNOS Fiume

4 7—*

Eladó gyümölcsborok.

Nagy mennyiségben készített szeder-, vörös szőlő-, meggy- és egresboraimból f. évi február végéig

jutányos elárusítást

rendezek.

Csak 57 liternyi vagy azon felüli mennyiségben szolgálok kitűnő minőségű és finom zamatu szederbort, literét 50 krajczárban, meggy-, egres- és vörös szőlőbort literét 60 krajczárban számítva.

Kis mennyiségben literenként is kapható

DÁVID JÁNOS

ur üzletében.

DEMETER RÓBERT.

Kézdi-Vásárhelyt.

2—3

Lakásom: a polgári iskola mögött, a torjai uton.